

KKTC’de YEREL YÖNETİMLER

(2006-2013)

Belediyeler toplumsal gelişmişlik düzeyi ve yapısı ne olursa olsun bütün ülkelerde başlıca üç tür mali kaynağa sahiptir. Kaynaklardan birisi yerel kaynaklardan elde edilen öz gelirlerdir. Bunlar belediye yönetimlerine tahsil etme yetkisi tanınmış vergiler, harçlar, katılım payları, ücretler ve belediyelere ait taşınmazların satılması ve kiralanması yoluyla elde ettiği gelirler ve işletme karlarıdır. İkincisi transfer niteliği taşıyan gelirlerdir. Bu kaynak, merkezi yönetim gelirlerinden aldığı katkı payı, yardım ve borçlanmalardan oluşmaktadır. Üçüncü gelir kaynağı ise belediyelerin bankacılık sektörü ile mali piyasadan sağladığı kredilerdir. KKTC belediyelerinin de esas gelir kaynakları aynı şekilde oluşmaktadır. Son yıllarda bu kaynaklara bazı belediyelerin aldığı yabancı ülke ve uluslararası yardımlar da (AB yardımları) eklenmiştir. Belediyelerin yetki, görev ve sorumlulukları yasa ile belirlenmiştir. KKTC’de faaliyet gösteren 28 belediye, değiştirilmiş şekliyle 51/1995 sayılı Belediyeler Yasası hükümlerine bağlıdır.

KKTC’nin 2006 Genel Nüfus ve Konut Sayımı’na göre toplam De-Jure nüfusunun 256,644 olduğu dikkate alınır, bu nüfusun %48.7’si ilçe merkezlerindeki belediye sınırları içerisinde yaşamaktadır. Belediyelerde görevli toplam personel sayısı 2,372’kişidir. Belediye sınırları içerisindeki nüfusun 199,218 kişi olduğu dikkate alınır, personel başına düşen nüfus sayısı 2006 yılı için 84 kişidir.

14/2008 sayılı Belediyeler (Değişiklik) Yasası’nın verdiği yetki uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından kaymakamlıklara bağlı köylerin belediyelere bağlanması sonucu 2006 nüfus dağılımı yeniden düzenlenmiştir. 2008 sonrası köylerin belediyelere bağlanması sonucu ilçe merkezlerindeki belediye sınırları içerisinde yaşayan nüfusun %48.7’den, %56.5’e yükseldiği görülmektedir.

2011 yılı için belediyelerde görevli toplam personel sayısı 2006 yılına göre %40 dolayında bir artış göstererek 3,331 kişi olmuştur. Belediye sınırları içerisindeki nüfusun 285,702 kişi olduğu dikkate alınır, belediye personeli başına düşen nüfus sayısı 2011 yılı için 86 kişi olmuştur (Tablo 1). Pile, Karaman ve Kantara herhangi bir belediyeye dahil edilmediği için toplam 555 kişilik nüfusları ayrı tutulmuştur. KKTC’nin 2011 Genel Nüfus Sayımına göre De-Jure nüfus %11.5 oranında artış göstererek 286,257 kişiye ulaşmıştır.

Belediye görevlerinde genel kural beldenin gelişmesi ve belde halkının esenlik, refah ve mutluluğu konusunda ortak yerel gereksinimleri çağdaş bir anlayış ve demokratik bir tutum ile ele alınıp karşılanmasıdır.

(Tablo : 1) KKTC, 2006 ve 2011 Nüfus Sayım (De-Jure) Sonuçlarının Belediyelere Göre Dağılımı

Belediyeler	2006 Nüfus (De-Jure)	2006 % Dağılım	2006 Nüfus (De-Jure) (2008 Sonrası) ¹	2006 % Dağılım (2008 Sonrası) ¹	2011 Nüfus (De-Jure)	2011 % Dağılım	2006-2011 ² Nüfus Artışı	Nüfus ² % Artış
Lefkoşa Türk Belediyesi	49,868	25.0	56,146	21.9	61,378	21.5	5,232	9.3
Gazimağusa Belediyesi	35,381	17.8	35,785	14.0	40,920	14.3	5,135	14.3
Girne Belediyesi	23,839	12.0	27,357	10.7	33,207	11.6	5,850	21.4
Güzelyurt Belediyesi	12,391	6.2	18,562	7.2	18,946	6.6	384	2.1
İskele Belediyesi	3,657	1.8	7,222	2.8	7,906	2.8	684	9.5
Gönyeli Belediyesi	12,186	6.1	12,393	4.8	17,277	6.0	4,884	39.4
Lapta Belediyesi	5,658	2.8	12,089	4.7	12,118	4.2	29	0.2
Değirmenlik Belediyesi	6,184	3.1	12,297	4.8	11,895	4.2	-402	-3.3
Lefke Belediyesi	7,532	3.8	10,702	4.2	11,091	3.9	389	3.6
Dikmen Belediyesi	2,605	1.3	6,761	2.6	9,120	3.2	2,359	34.9
Yeniboğaziçi Belediyesi	3,725	1.9	5,878	2.3	6,618	2.3	740	12.6
Alsancak Belediyesi	4,638	2.3	5,153	2.0	6,597	2.3	1,444	28.0
Çatalköy Belediyesi	4,183	2.1	4,183	1.6	5,652	2.0	1,469	35.1
Yeni Erenköy Belediyesi	1,640	0.8	5,580	2.2	5,627	2.0	47	0.8
Beyarmudu Belediyesi	3,403	1.7	4,290	1.7	4,125	1.4	-165	-3.8
Alayköy Belediyesi	2,539	1.3	3,478	1.4	3,884	1.4	406	11.7
Mehmetçik Belediyesi	1,452	0.7	3,159	1.2	3,729	1.3	570	18.0
Paşaköy Belediyesi	2,015	1.0	3,300	1.3	3,561	1.2	261	7.9
İnönü Belediyesi	2,828	1.4	2,893	1.1	2,927	1.0	34	1.2
Büyükkonuk Belediyesi	1,109	0.6	2,849	1.1	2,860	1.0	11	0.4
Akdoğan Belediyesi	2,581	1.3	2,581	1.0	2,471	0.9	-110	-4.3
Esentepe Belediyesi	1,575	0.8	2,274	0.9	2,414	0.8	140	6.2
Serdarlı Belediyesi	1,041	0.5	2,432	0.9	2,411	0.8	-21	-0.9
Vadili Belediyesi	2,362	1.2	2,362	0.9	2,390	0.8	28	1.2
Geçitkale Belediyesi	1,269	0.6	2,460	1.0	2,380	0.8	-80	-3.3
Dipkarpaz Belediyesi	1,935	1.0	2,286	0.9	2,349	0.8	63	2.8
Tatlısu Belediyesi	1,160	0.6	1,160	0.5	1,459	0.5	299	25.8
Akıncılar Belediyesi	462	0.2	462	0.2	390	0.1	-72	-15.6
ARA TOPLAM	199,218	100.0	256,094	100.0	285,702	100.0	29,608	11.6
Kaymakamlıklara Bağlı Köyler	56,876		0		0			
Pile	462		462		479			
Karaman (Y.Karmi)	85		85		55			
Kantara	3		3		21			
GENEL TOPLAM	256,644		256,644		286,257			

¹ 14/2008 Sayılı Belediyeler (Değ) Yasası uyarınca Kaymakamlıklara bağlı köylerin belediyelere bağlanması sonucu 2006 Nüfus dağılımı yeniden düzenlenmiştir. Pile, Karaman, ve Kantara herhangi bir belediyeye dahil edilmediği için nüfusları ayrı tutulmuştur.

² 2008 sonrası nüfus dağılımına göre.

Kaynak : DPÖ

KKTC'nin 2006 Genel Nüfus ve Konut Sayımı'na göre belediye sınırları içerisindeki nüfus 199,218 kişi, kaymakamlıklara bağlı köylerde yaşayan nüfus ise 56,876 kişiydi. 14/2008 sayılı Belediyeler (Değişiklik) Yasası uyarınca kaymakamlıklara bağlı köylerin belediyelere bağlanması sonucu 2006 nüfus dağılımı yeniden düzenlenmiştir. 2008 sonrası köylerin belediyelere bağlanması sonucu belediye sınırları içerisindeki nüfus %28.5 oranında artarak 256,094 kişiye ulaşmıştır. Bu rakama belediye sınırları dışında tutulan Pile, Karaman ve Kantara toplam nüfusu olan 550 kişi dahil edilmemiştir (Tablo:2).

Tablo:2 14/2008 sayılı Belediyeler (Değişiklik) Yasası uyarınca kaymakamlıklara bağlı köylerin belediyelere bağlanması sonucu oluşan nüfusları.

Belediyeler	2006 Nüfus (De-Jure)	2008'de Belediyelere Bağlanan Köyler	2008'de Belediyelere Bağlanan Köy Nüfusu	2008 Sonrası Belediye Nüfusu
Lefkoşa	49,868	Hamitköy	2,898	56,146
		Haspolat	3,380	
		Toplam	6,278	
Mağusa	35,381	Mutluyaka	404	35,785
		Toplam	404	
Girne	23,839	Beylerbeyi	934	27,357
		Ozanköy	2,584	
		Toplam	3,518	
Güzelyurt	12,391	Akçay	1,033	18,562
		Aydinköy	1,154	
		Gayretköy	367	
		Kalkanlı	1,338	
		Mevlevi	370	
		Serhatköy	595	
		Şahinler	179	
		Yuvacık	214	
		Zümrütköy	921	
		Toplam	6,171	
İskele	3,657	Ağllar	176	7,222
		Altınova	250	
		Ardahan	350	
		Aygün	380	
		Boğaziçi	475	
		Ergazi	207	
		Kurtuluş	86	
		Kuzucuk	283	
		Ötüken	386	
		Sınırüstü	154	
		Topçuköy	336	
		Turnalar	134	
		Yarköy	348	
		Toplam	3,565	
Gönyeli	12,186	Kanlıköy	207	12,393
		Toplam	207	
Lapta	5,658	Karşıyaka	2,110	12,089
		Tepebaşı	798	
		Akdeniz	597	
		Alemdağ	87	
		Çamlıbel	1,037	
		Geçitköy	213	
		Hisarköy	194	
		Karpaşa	89	
		Kayalar	181	
		Kılıçaslan	218	
		Koruçam	195	
		Kozan	464	
		Özhan	82	
		Sadrızamköy	166	
Toplam	6,431			

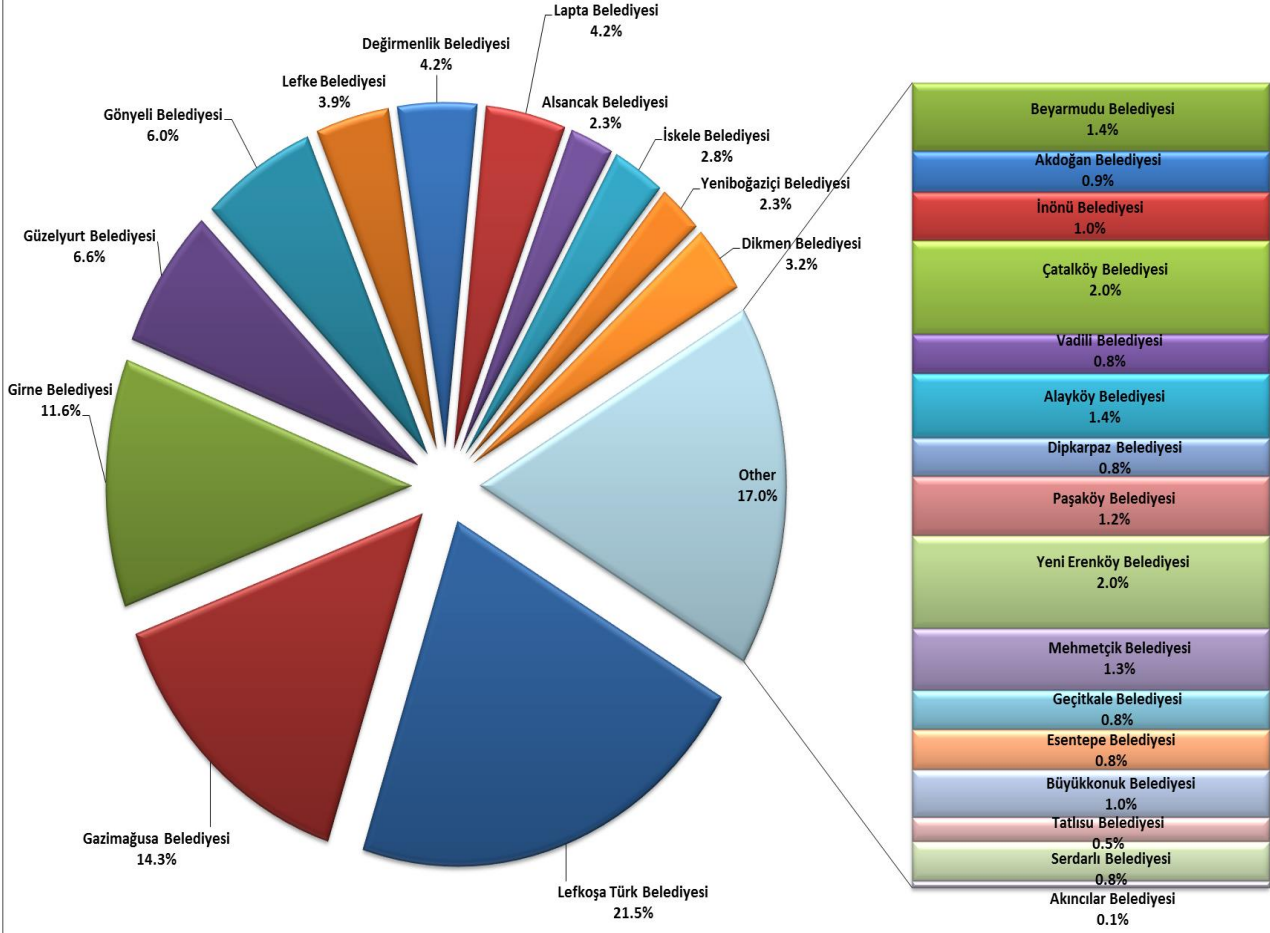
Belediyeler	2006 Nüfus (De-Jure)	2008'de Belediyelere Bağlanan Köyler	2008'de Belediyelere Bağlanan Köy Nüfusu	2008 Sonrası Belediye Nüfusu
Değirmenlik	6,184	Cihangir	929	12,297
		Demirhan	454	
		Düzova	624	
		Gaziköy	679	
		Gökhan	229	
		Kalavaç	248	
		Meriç	522	
		Yeniceköy	401	
		Çukurova	187	
		Yiğitler	310	
		Kırıkkale	398	
		Kırklar	335	
		Dilekkaya	590	
		Erdemli	207	
		Toplam	6,113	
Lefke	7,532	Çamlıköy	255	10,702
		Doğancı	1,291	
		Gaziveren	1,002	
		Taşpınar	212	
		Yeşilirmak	410	
		Toplam	3,170	
Dikmen	2,605	Ağırdağ	454	6,761
		Akçiçek	87	
		Boğazköy	1,297	
		Dağyolu	525	
		Göçeri	155	
		Güngör	140	
		Kömürcü	34	
		Pınarbaşı	484	
		Şirinevler	427	
		Aşağı Taşkent	264	
		Yukarı Taşkent	289	
		Toplam	4,156	
Yeni Boğaziçi	3,725	Akova	662	5,878
		Alaniçi	863	
		Atlılar	24	
		Muratağa	34	
		Sandallar	28	
		Yıldırım	542	
		Toplam	2,153	
Alsancak	4,638	Ilgaz	75	5,153
		Malatya - İncesu	150	
		Yeşiltepe	290	
		Toplam	515	
Çatalköy	4,183			4,183
		Toplam		

Belediyeler	2006 Nüfus (De-Jure)	2008'de Belediyelere Bağlanan Köyler	2008'de Belediyelere Bağlanan Köy Nüfusu	2008 Sonrası Belediye Nüfusu
Yeni Erenköy	1,640	Adaçay	88	5,580
		Avtepe	151	
		Boltaşlı	266	
		Derince	524	
		Esenköy	58	
		Gelincik	458	
		Kuruova	145	
		Sipahi	659	
		Taşlıca	99	
		Yeşilköy	777	
		Ziyamet	715	
		Toplam	3,940	
Beyarmudu	3,403	Güvercinlik	887	4,290
		Toplam	887	
Alayköy	2,539	Türkeli	154	3,478
		Yılmazköy	785	
		Toplam	939	
Mehmetçik	1,452	Bafra	514	3,159
		Balalan	97	
		Çayırova	430	
		Kumyalı	666	
		Toplam	1,707	
Paşaköy	2,015	Aslanköy	409	3,300
		Ulukışla	876	
		Toplam	1,285	
İnönü	2,828	Pirhan	65	2,893
		Toplam	65	
Büyükkonuk	1,109	Kaplıca	408	2,849
		Kilitkaya	177	
		Mersinlik	169	
		Sazlıköy	96	
		Yedikonuk	859	
		Zeybekköy	31	
		Toplam	1,740	
Akdoğan	2,581			2,581
		Toplam		
Esentepe	1,575	Bahçeli	393	2,274
		Beşparmak	42	
		Karaağaç	264	
		Toplam	699	
Serdarlı	1,041	Ergenekon	96	2,432
		Gönendere	394	
		Görneç	515	
		Pınarlı	202	
		Tirmen	184	
		Toplam	1,391	
Vadili	2,362			2,362
		Toplam		

Belediyeler	2006 Nüfus (De-Jure)	2008'de Belediyelere Bağlanan Köyler	2008'de Belediyelere Bağlanan Köy Nüfusu	2008 Sonrası Belediye Nüfusu
Geçitkale	1,269	Çamlıca	95	2,460
		Çınarlı	185	
		Mallıdağ	189	
		Nergisli	293	
		Sütlüce	349	
		Yamaçköy	80	
		Toplam	1,191	
Dipkarpaz	1,935	Kaleburnu	351	2,286
		Toplam	351	
Tatlısu	1,160			1,160
		Toplam		
Akıncılar	462			462
		Toplam		
Toplam	199,218		56,876	256,094
Kaymakamlıklara Bağlı Köyler	56,876			0
Pile	462			462
Karaman(Y.Karmi)	85			85
Kantara	3			3
Toplam KKTC	256,644			256,644

Kaynak:DPÖ.

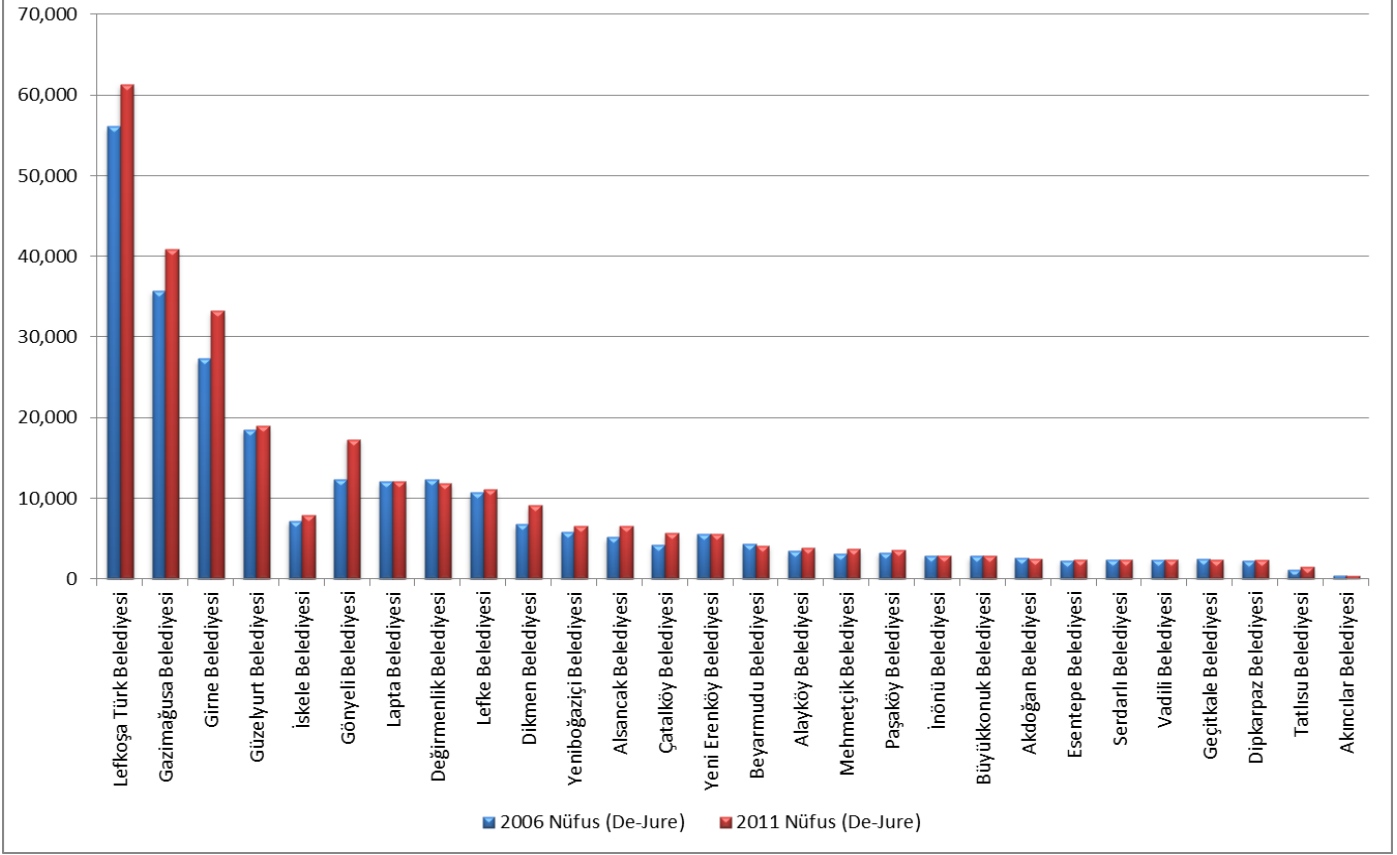
(Grafik : 1) KKTC, 2011 Nüfus Sayım (De-Jure) Sonuçlarının Belediyelere Göre Yüzde Dağılımı

KKTC'nin 2011 Genel Nüfus Sayımı'na göre toplam De-Jure nüfusunun 285,702 olduğu dikkate alınırsa, bu nüfusun %56.8'i ilçe merkezindeki belediyelerde,%43.2'si diğer belediyelerde yaşamakta olduğu görülmektedir. (Grafik: 1). Belediye sınırları dışında kalan Pile, Kantara ve Yukarı Karmi'de toplam 555 kişinin yaşadığı saptanmıştır.

(Grafik: 2) KKTC, 2006 ve 2011 Nüfus sayım (De-Jure) Sonuçlarının Belediyelere Göre Dağılımı

2006 ve 2011 nüfus sayımlarına bakıldığında Girne, Gönyeli, Alsancak, Çatalköy, Dikmen ve Tatlısu belediyelerinin nüfuslarında %20'den fazla artış olduğu dikkat çekmektedir.(Tablo:1 ve Grafik: 2)

Belediye Organları

1. Belediye Meclisi
2. Belediye Başkanı

Belediye Meclisi: Belediye Meclisi Belediyenin genel karar organıdır. Belediye Meclisi, yürürlükteki Seçim ve Halkoylaması Yasası kurallarının öngördüğü esaslara göre halk tarafından dört yılda bir yapılan seçimde seçilen üyelere oluşur.

Belediye Başkanı: Belediye Başkanı, Belediyenin yürütme organı ve Belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye Başkanı, Belediye Meclisinin Başkanıdır. Oylamada eşitlik halinde ikinci oy hakkı vardır. Belediye Başkanı yürürlükteki Seçim ve Halkoylaması Yasası kurallarına uygun olarak dört yılda bir yapılan seçimle seçilir.

Belediyelerin Gelirleri ve Yıllar itibarıyla Gelişmeler (2006-2013)

Değiştirilmiş şekliyle, 51/1995 sayılı Belediyeler Yasası, belediyelerin gelirlerine ilişkin genel kuralları 77'inci madde düzenlemiştir.

Belediyeler, kaynakların tahsis ve kullanımında, verimlilik ve maliyetin geri dönüşü esaslarını dikkate alırlar. Belde halkına götürülen sosyal amaçlı hizmetler dışındaki her türlü hizmetin bedeli, hizmetlerden yararlandırılan kullanıcılardan uygun bir şekilde tahsil edilir.

Kalkınma plan ve programlarında belediyeler için öngörülen hedeflere ulaşılmasını gerçekleştirmek, belediyeleri teşvik etmek ve değişik sosyal ve ekonomik kalkınma düzeyinde bulunan belediyeler arasında hizmet dengesini sağlamak amacıyla, belediyelere mali yardım yapılır.

Belediye Gelirleri :

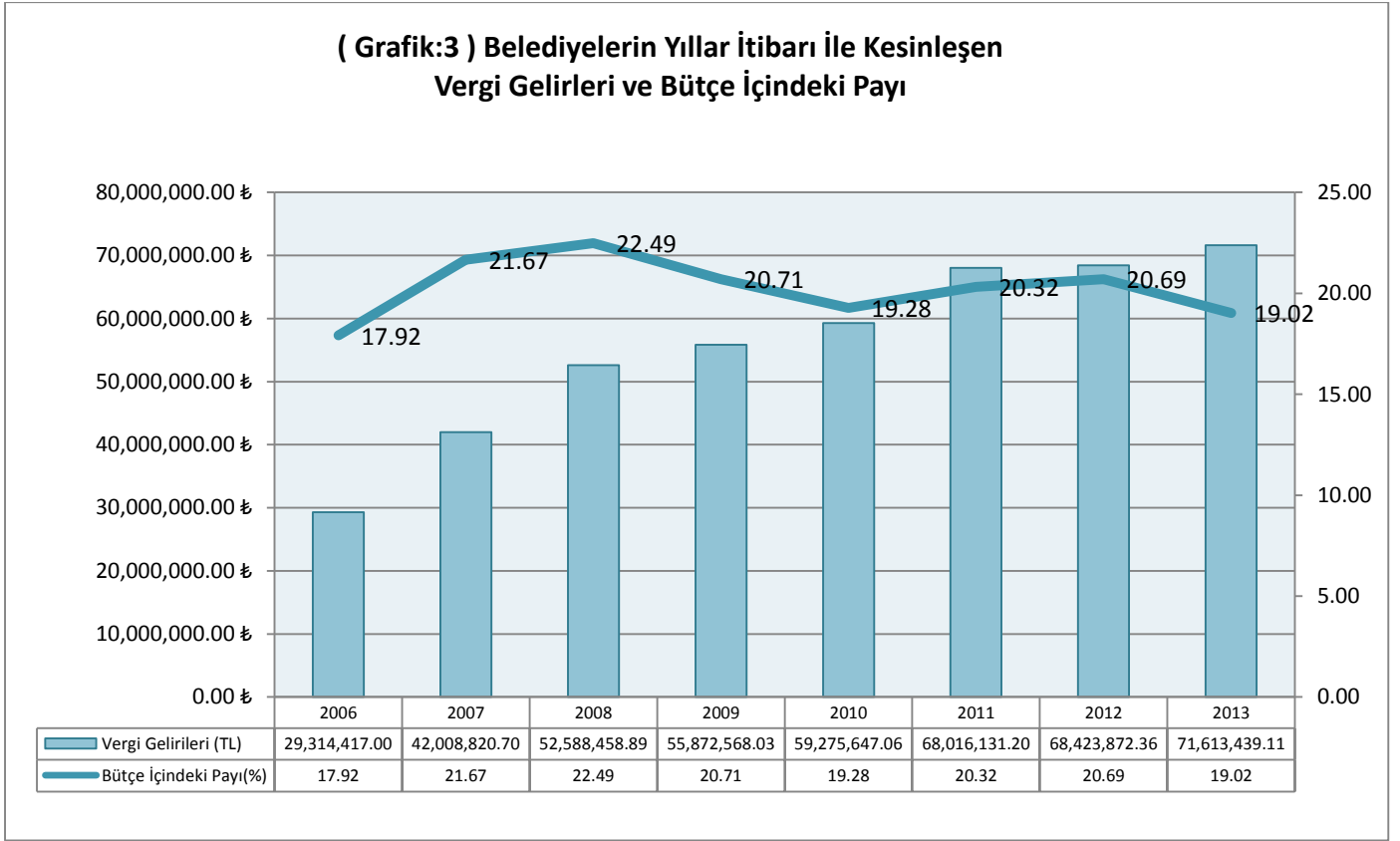
1. Belediyeler Yasası ve diğer yasalarla belediyelere vergi, resim, harç, ücret ve benzeri adlarla sağlanmış olan gelirler;
2. Devlet gelirlerinden ayrılan paylar;
3. Belediyenin kamu hizmeti alanında faaliyet gösteren kurum, işletme ve döner sermayeli kuruluşlarının net gelirleri;
4. Belediyelerin hukuksal alandaki girişim ve uğraşları karşılığında sağlayacakları gelirler;
5. Devlet ve kamu kuruluşlarının koşullu veya koşulsuz yardımları;
6. Her türlü koşullu ve koşulsuz bağışlar ile alınan kredi borçlanmalar;
7. Belediye taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka surette değerlendirilmesinden doğan gelirler;
8. Bir yasa ile düzenlenen ve Belediye sınırları içerisindeki taşınmaz mallardan taşınmaz mal vergisi;
9. Para ve vergi cezaları;
10. Diğer gelirler

Belediyelerin Giderleri:

Değiştirilmiş şekliyle, 51/1995 sayılı Belediyeler Yasası, belediyelerin giderlerini 109'uncu maddesinde düzenlemiştir. Buna göre belediyelerin giderleri:

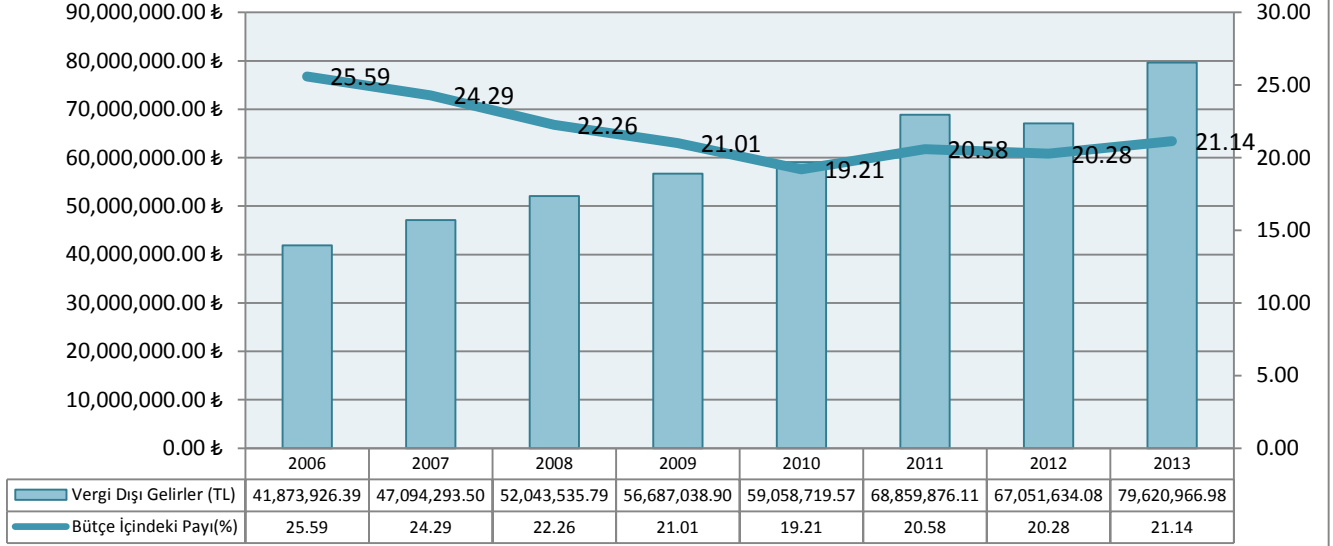
1. Belediyece görev ve hizmetleri karşılamak için yapılan harcamalar;
2. Belediye adına gördürülen bir hizmet veya alınan bir mal veya yüklenilen ve kabul edilen işler karşılığında belediye hesabına gerçekleşen borçlar;
3. Belediye genel idaresinin gerektirdiđi yönetim ve personel giderleri;
4. Yasa, karar, plan, anlařma ve sözleşmelere dayanan harcamalar;
5. Kendi girişimlerine verecekleri sermaye ve yapacakları yardımlarla ortaklıklara veya birliklere katılma payları ve başka kurum ve teşekküllere yapacakları mali ve ekonomik transfer yardımları;
6. Temsil, ađırlama ve tören giderleri

Belediyelerin Gelir Analizleri (2006-2013):

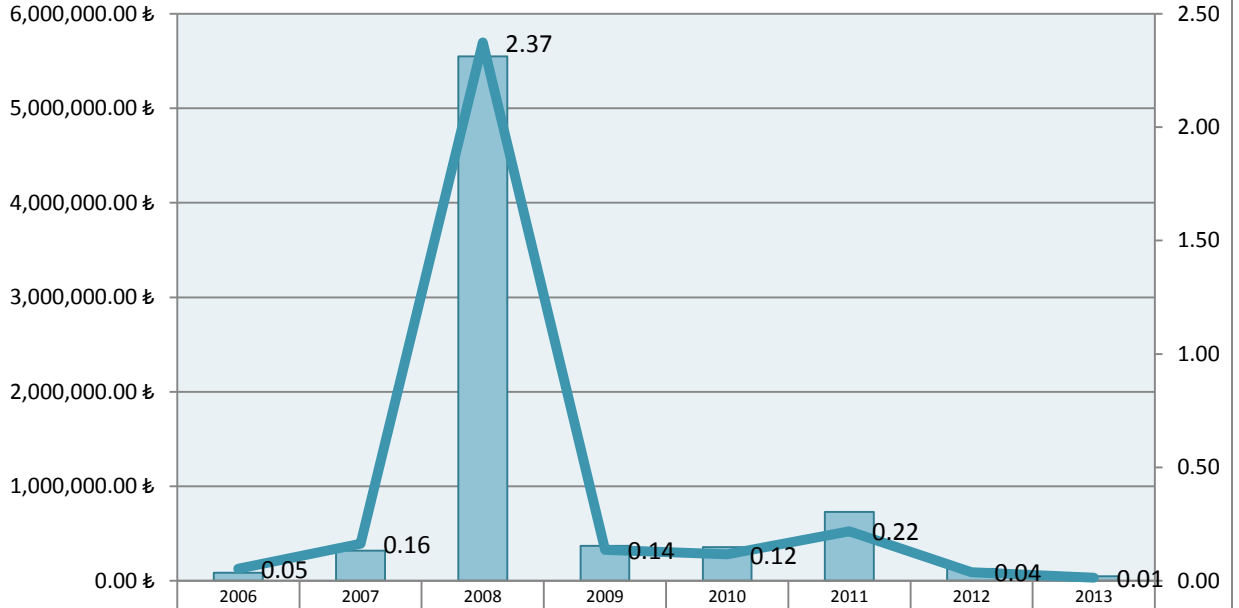
Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen vergi gelirlerinin sürekli olarak arttığı görülmektedir. 2006 yılında 29,314,417.0 ₺ olan vergi gelirleri, 2013 yılında 71,613,439.11 ₺ olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılında vergi gelirlerinin bütçe içerisindeki payı %21.67 iken 2013 yılındaki payı %19.02 olarak belirlenmiştir. Vergi gelirlerinin bütçe içerisindeki en düşük payı %19.02 ile 2013 yılında gerçekleşmiştir (**Grafik: 3**).

(Grafik: 4) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Vergi Dışı Gelirleri ve Bütçe İçindeki Payı

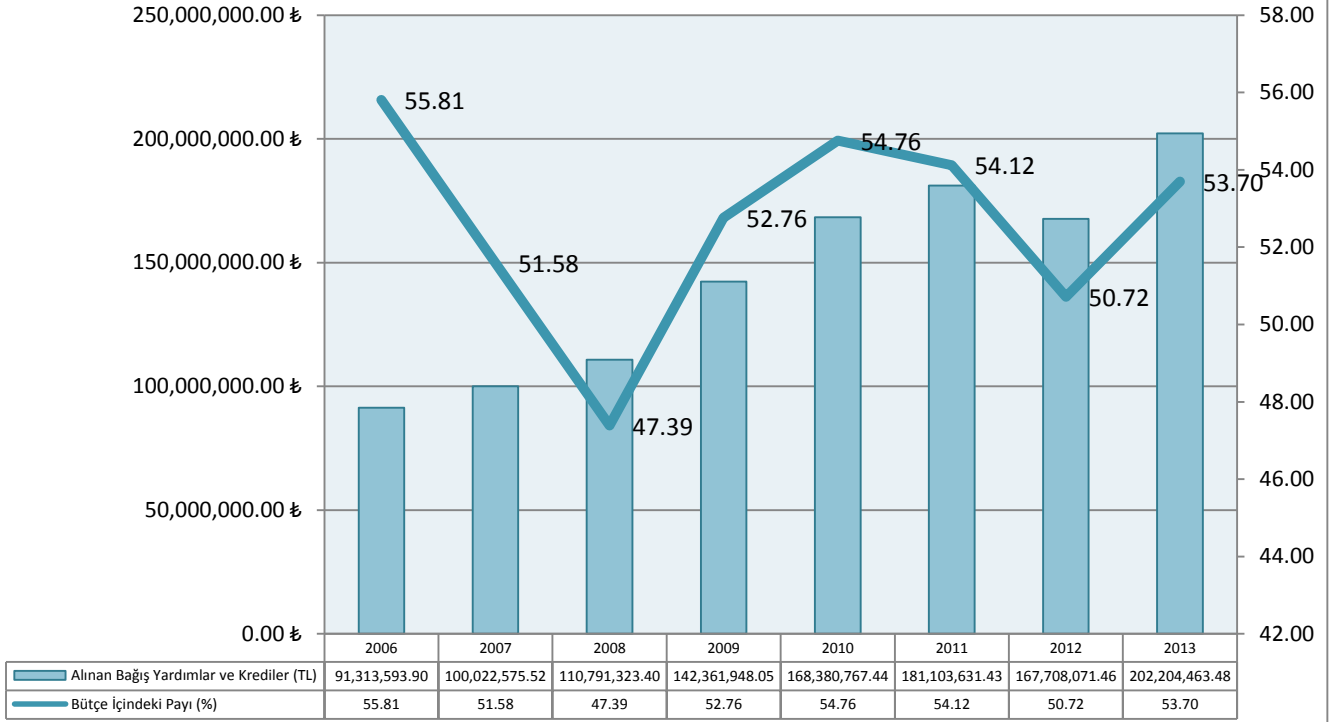
Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen vergi dışı gelirlerinin 2011 yılına kadar sürekli olarak arttığı görülmektedir. 2006 yılında 41,873,926.3 ₺ olan vergi dışı gelirler, 2011 yılında 68,859,876.1 ₺ olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında ise gerileme yaşanmış ve 67,051,634.0 ₺'ye inmiştir. 2013 yılında yine yükselişe geçerek 79,620,966.98 ₺ seviyesine ulaşmıştır. Vergi dışı gelirlerin bütçe içerisindeki payına bakıldığında yıllar itibarı ile bir düşüş yaşandığı görülmektedir. 2006 yılında %25.59 olan payı, 2010 yılında %19.21 ile en düşük seviyede gerçekleşmiştir (Grafik: 4).

(Grafik:5) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Sermaye Gelirleri ve Bütçe İçindeki Payı

Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen sermaye gelirlerine bakıldığında özellikle 2008 yılında gerçekleşen gelir ve bütçe içerisindeki pay farkı dikkat çekmektedir. Burada yaşanan değişimin neden ve sonuçları araştırıldığında, Lefkoşa Türk Belediyesi'nin Haspolat'ta yapmış olduğu sosyal konut satışından elde edilen gelirler olduğu görülmüştür (Grafik:5).

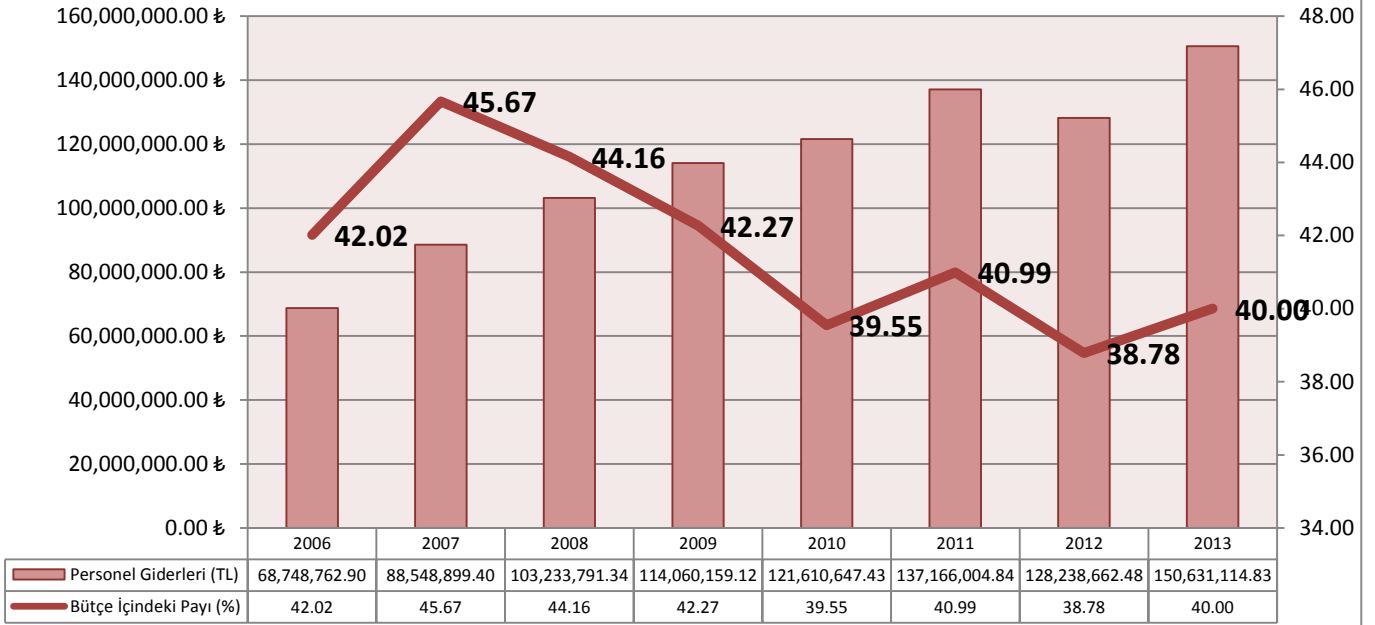
(Grafik:6) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Alınan Bağış Yardımlar ve Krediler Gelirleri ve Bütçe İçindeki Payı

Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen devlet katkısı, bağış, yardım ve kredi gelirlerine bakıldığında yıllar itibarı ile 2011 yılına kadar sürekli bir artış olduğu görülmektedir. 2006 yılında 91,313,593.90 ₺ olan gelirler 2011 yılında 181,103,631.4 ₺ olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında ise 167,708,071.4 ₺'ye gerilemiştir. 2013 yılında ise tekrar yükselerek 202,204,463.4 ₺'ye ulaşmıştır. Alınan bağış, yardım ve kredilerin bütçe içerisindeki payına bakıldığında, 2006-2008 yılları arası sürekli bir düşüş yaşandığı ve özellikle 2008 yılında %47.39 ile en düşük seviyede gerçekleştiği görülmektedir. Yıllar itibarı ile alınan bağış yardımlar ve kredilerin ortalama bütçe içerisindeki payı %52.60 civarında olup bu oran belediyelerin bağımlılık oranını göstermektedir. (Grafik:6).

Belediyelerin Gider Analizleri (2006-2013):

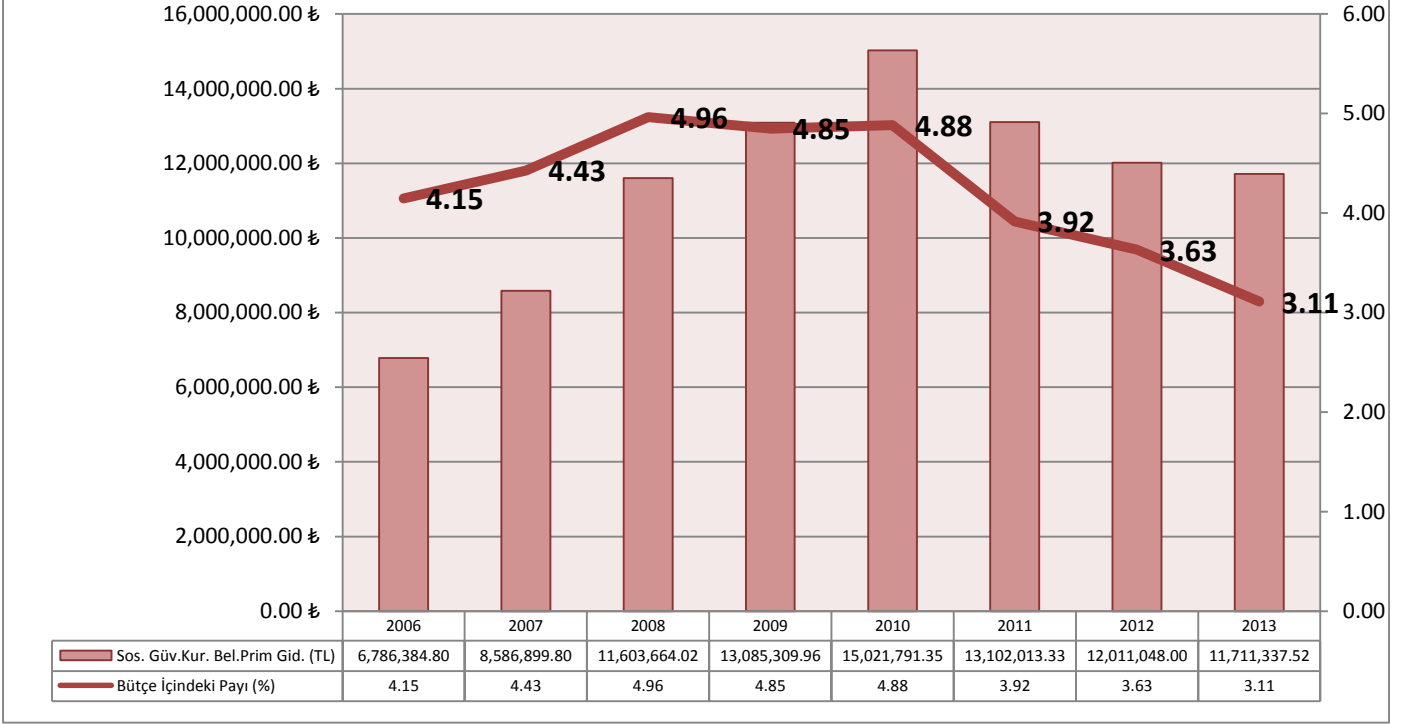
(Grafik:7) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen
Personel Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen personel giderlerine bakıldığında 2006 yılında 68,748,762.9 ₺ olan personel giderleri, 2011 yılına kadar sürekli olarak artış göstermiş ve 2011 yılında 137,166,004.84 ₺'ye ulaşmıştır. 2012 yılında ise, 128,238,662.48 ₺'ye gerilemiştir. 2013 yılında tekrar yükselişe geçerek 150,631,114.83 ₺'ye ulaşmıştır. Personel giderlerinin bütçe içerisindeki payına bakıldığında, özellikle 2007 yılında %45.67'lik payla en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bunun sebeplerine bakıldığında Belediyeler birliğinden alınan verilere göre, 2007 yılında toplam kadrolu işçi sayısı 1,001 kişi olan belediyelerin, 2008 yılında 1,254 kişiye yükseldiği görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise, personel giderleri payının 2012 yılına kadar sürekli gerileyerek %38.78'e kadar düştüğü ve 2013 yılında ise %40.00'a yükseldiği görülmektedir. (Grafik:7).

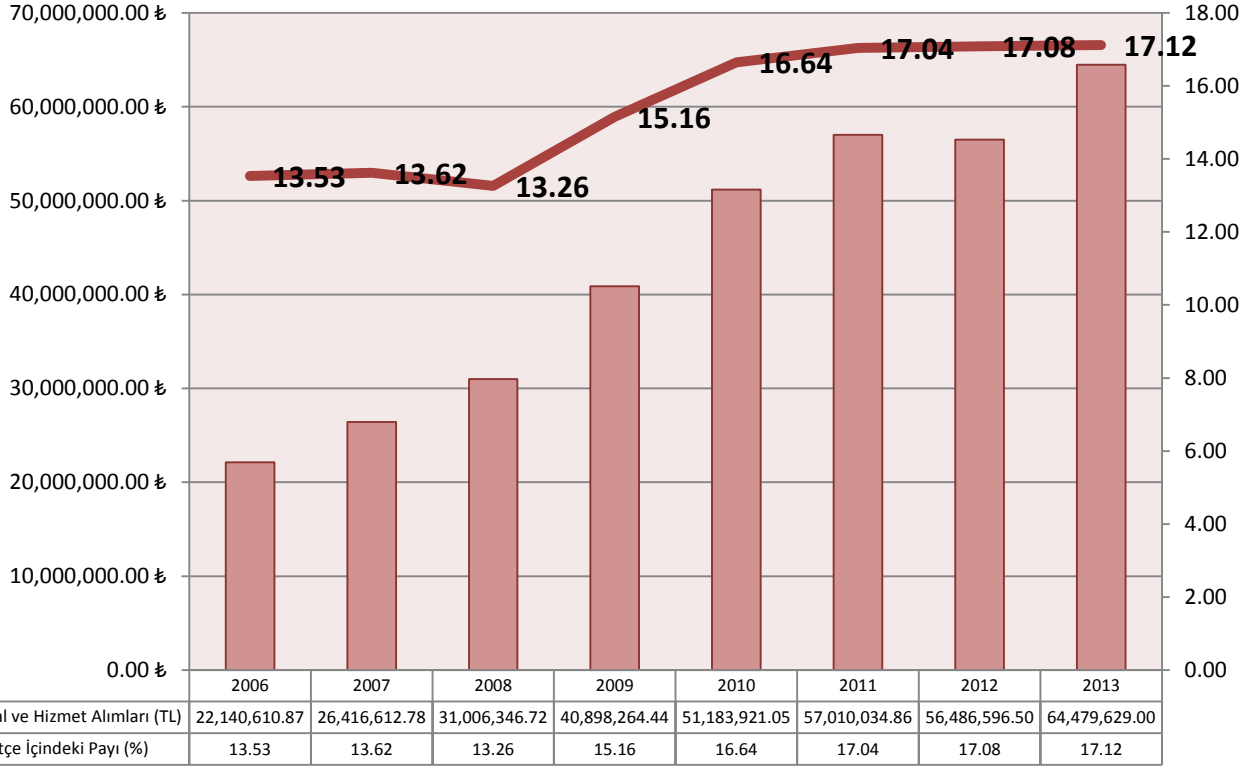

(Grafik:8) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Sosyal Güvenlik Kurumlarına Belediye Prim Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

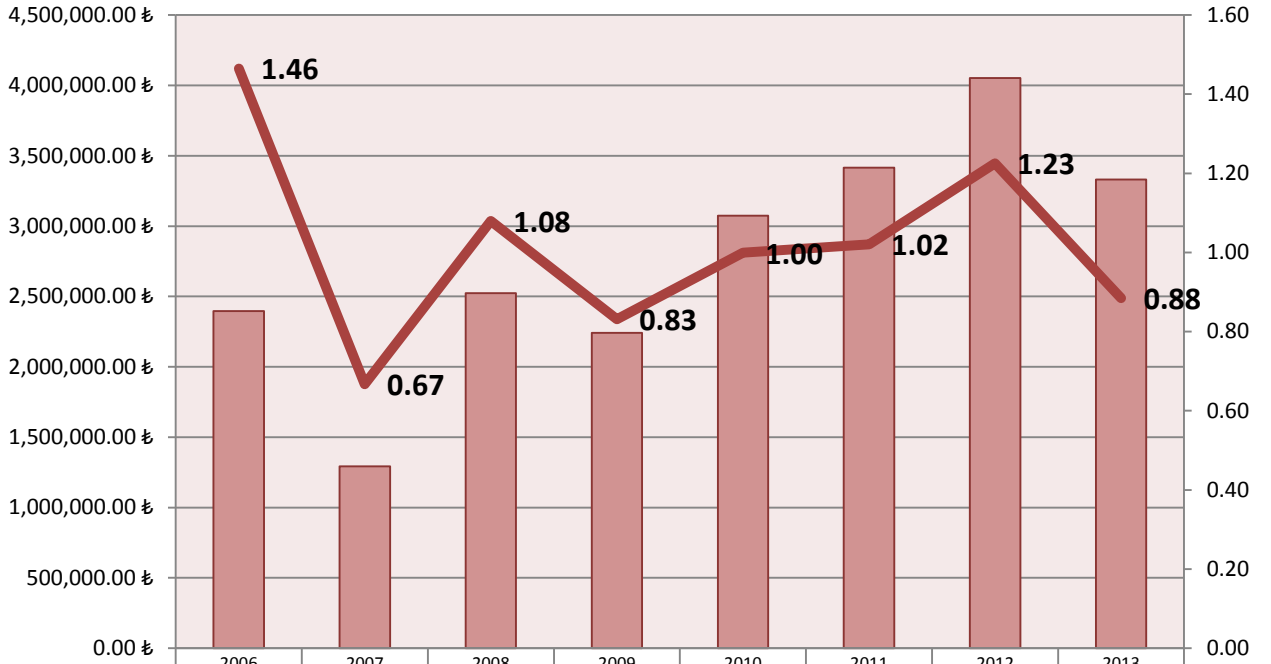
Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen sosyal güvenlik kurumlarına belediye prim giderlerine bakıldığında 2006 yılında 6,786,384.80 ₺ olan giderler, 2010 yılına kadar sürekli olarak artış eğilimi göstermiş ve 2010 yılında 15,021,791.3 ₺'ye ulaşmıştır. 2011 ve 2013 yıllarında ise gerileyerek 2013 yılı sonunda 11,711,337.5 ₺ olarak gerçekleşmiştir. Bütçe içerisindeki payına bakıldığında ise, ortalama %4.24 pay ile istikrarlı bir seviyede seyrettiği görülmektedir (Grafik:8).

(Grafik:9) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Mal ve Hizmet Alım Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen mal ve hizmet alım giderlerine bakıldığında 2006 yılında 22,140,610.87 ₺ olan giderler, 2011 yılına kadar sürekli olarak artış göstermiş ve 2011 yılında 57,010,034.86 ₺'ye ulaşmıştır. 2012 yılında ise az bir düşüşle 56,486,596.50 ₺'ye gerilemiştir. 2013 yılında tekrar yükselerek 64,479,629.00 ₺'ye ulaşmıştır. Bütçe içerisindeki payına bakıldığında, 2006,2007 ve 2008 yıllarında ortalama %13.47 pay ile istikrarlı bir çizgide seyrettiği fakat 2009 yılından 2013 yılına kadar sürekli bir artış ile %17.12 pay ile en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. (Grafik:9).

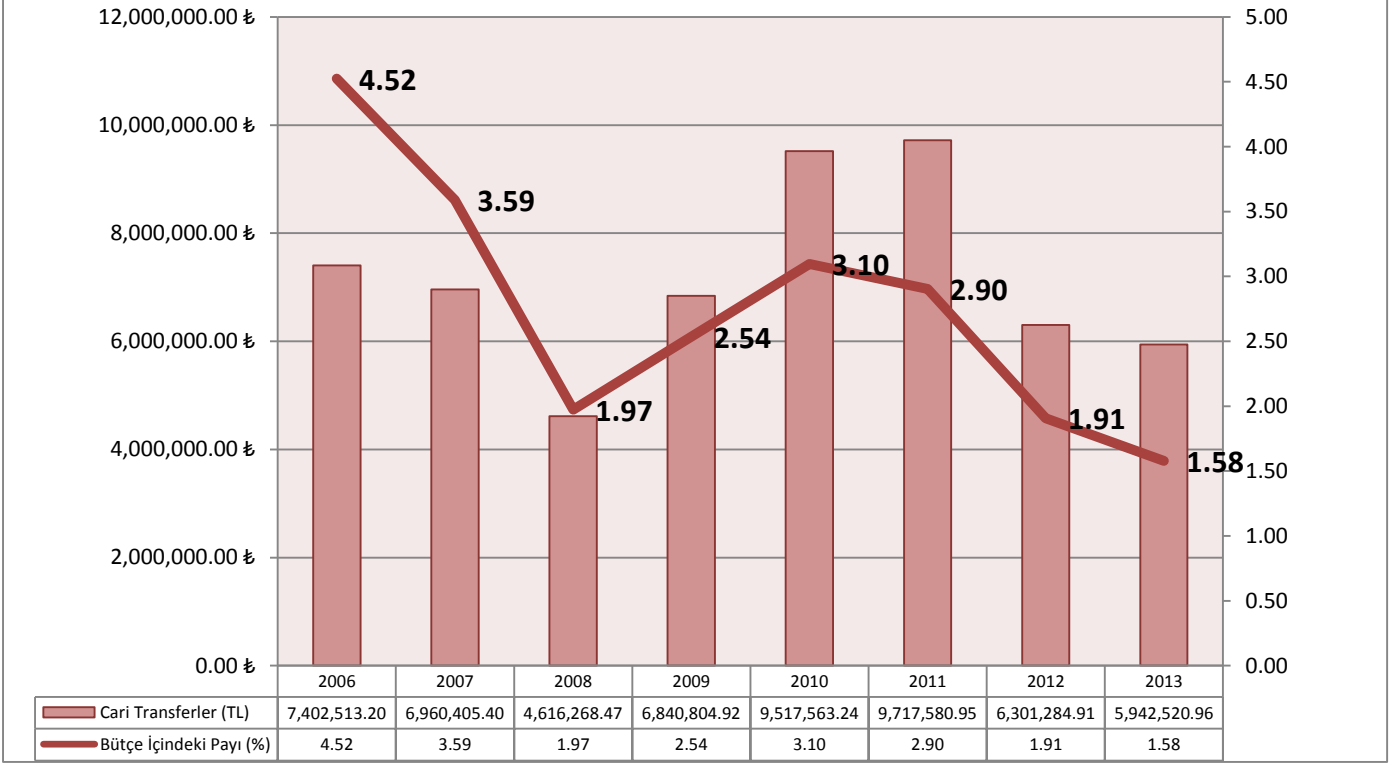
(Grafik:10) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Faiz Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

Faiz Giderleri (TL)	2,396,933.30	1,293,498.10	2,524,476.64	2,241,869.01	3,074,607.94	3,416,321.28	4,052,546.56	3,331,468.73
Bütçe İçindeki Payı (%)	1.46	0.67	1.08	0.83	1.00	1.02	1.23	0.88

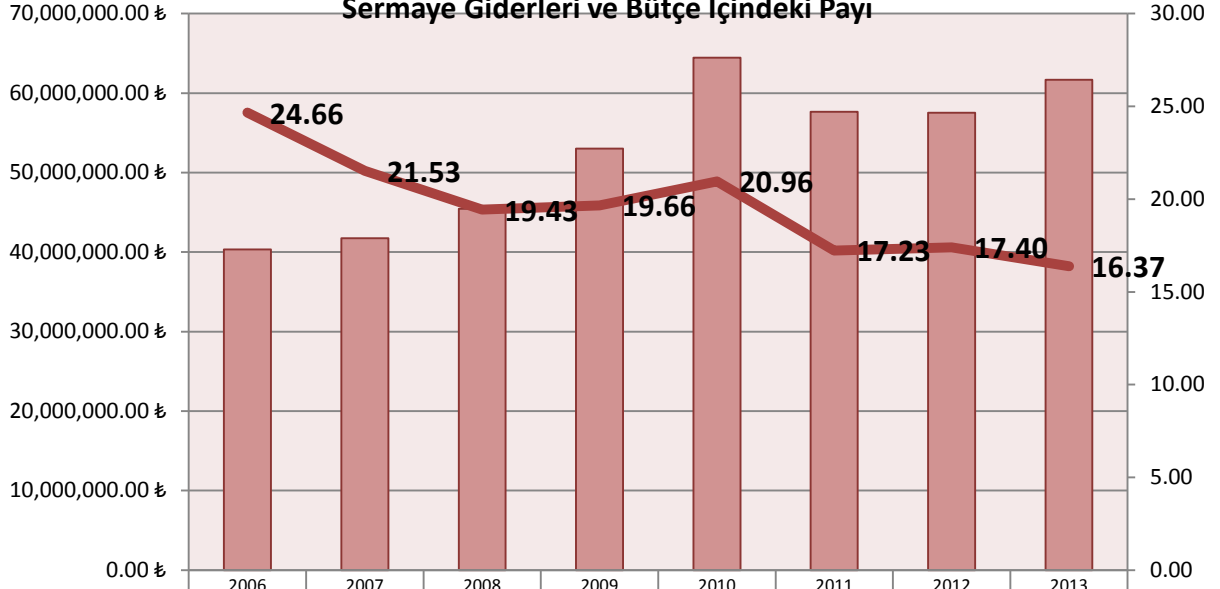
Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen faiz giderlerine bakıldığında özellikle 2010, 2011 ve 2012 yıllarında sürekli olarak artış göstermiş ve 2012 yılında 4,052,546.56 ₺'ye ulaşmıştır (Grafik:10).

(Grafik:11) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Cari Transfer Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen cari transfer giderlerine bakıldığında özellikle 2010 ve 2011 yıllarında yapılan cari transferlerin en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. 2011 yılında cari transfer giderleri 9,717,580.95 ₺ olarak gerçekleşmiştir. Bütçe içerisindeki payına bakıldığında ise 2006 yılından 2008 yılına kadar sürekli azaldığı, 2008 yılından 2010 yılına kadar ise sürekli olarak arttığı görülmektedir. 2013 yılında bütçe içerisindeki pay 1.58 olarak gerçekleşmiştir. (Grafik:11).

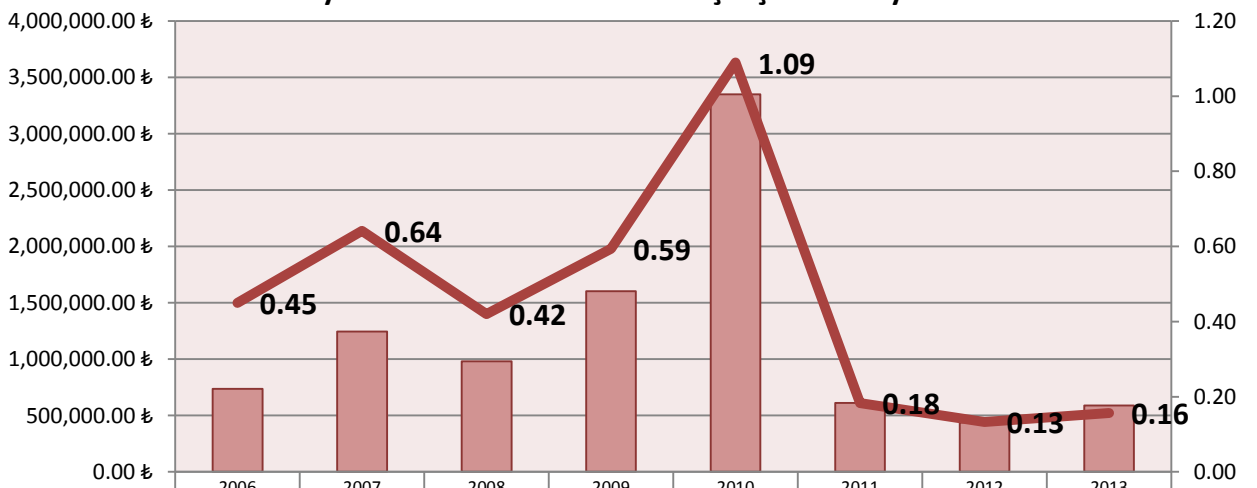
(Grafik:12) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Sermaye Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

Yıl	Sermaye Giderleri (TL)	Bütçe İçindeki Payı (%)
2006	40,344,900.00	24.66
2007	41,748,619.60	21.53
2008	45,433,078.06	19.43
2009	53,035,400.71	19.66
2010	64,444,735.11	20.96
2011	57,662,541.62	17.23
2012	57,522,092.89	17.40
2013	61,659,070.90	16.37

Belediyelerin 2006-2013 yılları arası kesinleşen sermaye giderlerine bakıldığında, 2006 yılında 40,344,900.00 ₺ olan giderler, 2010 yılına kadar sürekli artış göstermiş ve 2010 yılında en yüksek seviye ile 64,444,735.11 ₺ ye ulaşmıştır. 2010 yılında gerçekleşen 64,444,735.11 ₺ tutarındaki sermaye giderinin yaklaşık olarak üç de ikisinin 40,495,632.06 ₺ ile gayrimenkul sermaye üretim gideri olduğu görülmektedir. Bütçe içerisindeki payına bakıldığında ise 2006 yılında %24.66 olan pay sürekli gerileyerek 2013 yılında %16.37 olarak gerçekleşmiştir (Grafik:12).

(Grafik:13) Belediyelerin Yıllar İtibarı İle Kesinleşen Sermaye Transfer Giderleri ve Bütçe İçindeki Payı

Yıl	Sermaye Transferleri (TL)	Bütçe İçindeki Payı (%)
2006	735,658.40	0.45
2007	1,243,874.70	0.64
2008	980,844.26	0.42
2009	1,601,922.93	0.59
2010	3,349,913.24	1.09
2011	612,477.78	0.18
2012	437,821.29	0.13
2013	589,288.22	0.16